

Bizalmatlanság és idegenség – a magyar földügy sokadik margójára

2016 február 24. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

„Magyar földügyben” egy konkrét dolgot leszögezhetünk, Széchenyi István „Stádium” c. műve óta nem történt gyakorlati, sem elvi előrelépés (még kíméletlenebb, fájóbb vélemény lehetne, hogy a 1848-as jobbágyfelszabadítás

volt az utolsó nagy tett, amit hazánk cselekvőképes rétegei kiharcoltak közös ügyünkben).

„Azon földbirtokos vagy kormány, mely az aviticitás (?siség) eltörlését gátolná, magának lenne legnagyobb ellensége, mert egy puszta ideának, mely inkább a heraldikába, mint a 19-ik századba ill?, feláldozná a legközelebb hasznot, s úgyszólván egy egyszer? ládát, melyben sok arany van, adna egy szépen megaranyozottért, melyben azonban semmi sincs. (...)” Vagy gondoljunk csak a „megpénzesült” hollandus és az eladósodott gazda „Simaházy” beszélgetésére.

A magyar paraszt, „földműves” későbbi, némileg elidegenített terminussal: „agrármunkás” következetesen használt politikai elvdéklaráló eszköz volt és maradt. Tényleges gazdasági, sőt kulturális szerep helyett; szimbolikus jelentőségvé vált, **társadalmi szempontból értéke fokozatosan devalválódott.** Ez elsősorban a korai szociáldemokrata „gesztusoknak” (lásd. *Károlyi Mihály* kápolnai földosztása, és később 1931-ben „*Tiédtek a föld...*” c. röpirata, amelyben felszólította a magyar proletariátust, munkásokat a parasztság elvi és gyakorlati támogatására, a *KMP* élén; lényegi szempontból meglátása helyes volt, de politikai szempontból illuzórikus felvetés maradt) és 1945 után megvalósuló szocialista, központosító, bizalmi alapú és földfosztó- és osztó „reformoknak” volt köszönhető ('45-ös, '67-es és a későbbi er?szakkal keresztülvitt földreformok és az azt követ? hároméves majd ötéves tervek).

Bár a szegényparasztság részéről fölmerülő földigény jogos és az el?z? rendszer kritikája helytálló volt (ahogyan a földosztás szociáldemokrata irányelve is), sebeik elevenen égtek, **a földviszonyokat, de leginkább a vidék, a földművesek jellegzetes, egyedi problémáit nem sikerült megfelelően rendezni,** sőt tovább rontottak rajta. Csalódottságuk mélyült. Továbbra is (akárcsak az elmúlt évszázadokban) a „társadalom” peremvidékére kiszorulva, *Bibó* szavaival „passzív közönybe” burkolóztak. Valójában a kérdés, hogy: „*Kié a föld?*”, a magyar közéleti viszonyok között valahogy mindig tisztázatlanul maradt, és kimondva vagy kimondatlanul, de a mindenkori politika céleszközévé vált. Idézzük ide a fentebb befejezetlenül maradt Széchényi szövegrészlet végét: „(...) *De így cselekedni se kormánynak, se nemzeti f?nek nem szabad, mert ?k nemcsak magokéi, de f?képp a közönségéi, a hazáéi.*” Következő mondataiban Széchényi már szerényen „okoskodásnak” nevezi dorgálását, de ért? olvasása továbbra is ajánlott a mai „f?k” számára.

A szövetkezeti rendszer bevezetését követően (pl.) az Alföld bizonyos régióiban tömegesen szegényedtek, üresedtek ki el az egykor viszonylagosan m?köd? gazdaságok, nagybirtokok.

A nagybirtokosok elmenekültek, így a földek állatállománya elpusztult, földm?vel? eszközeik tönkrementek. Az átmenet hiányában az emberek tömegesen vándoroltak ki a kistérségekb?l, falvakból és hagyták el korábbi természetes, tradicionálisnak mondható mesterségeiket (a többség nem élt a felajánlott, ingyen, családi mértékben megm?velhet?, megszerezhet? földekkel) és **inkább választották a városi, ipari munkalehet?ségeket és munkásokká, „proletárokká” váltak.** Lényegében a földm?vel? tudás és a családon belüli folyamatok sérültek; sok parasztcsalád elt?nt, asszimilálódott a városi életbe.

A parasztság többszörösen „elidegenedett” tehát attól, ami eredendően a sajátja volt.

Gyökereikt?l mind a nagybirtokos, mind a szocialista, tervezdálkodási „rendszerben” megfosztották ?ket és hiába a 1994-es földreform, **lényegi kárpótlásuk elmaradt.** „*botrányos(abb) jelenség; ugyanis természetellenes az, hogy gyökértelenek legyenek azok, akik a földet m?velik.*” – írja a francia filozófus Simone Weil. Esetükben az idegenség a napjainkig jelen lév?, megoldatlan, felháborító probléma. Az egyik els? számú feladata a ma politikájának továbbra is a vidék, a földm?vel?k és az agrárszférából él? emberek egzisztenciális, szellemi felemelése, helyzetük hosszú távú biztosítása és tisztázása kell, hogy legyen. A megvalósulás egyik els? lépése a **tisztességes, rendezett birtokstruktúra kialakítása kell, hogy legyen**, azaz: önállóságuk, megbecsültségük állami szint? elismerése, deklarálása. Hiszen gyökértelenségük pontosan ennek a kinyilvánításának hosszú id? óta fennálló hiányából adódik.

A földkérdés körül kialakuló ideológiai-politikai harcok hosszú távú következményei tragikusnak bizonyultak és ellehetetlenítettek minden problémamegoldást. A parasztság frusztrációja, gyakori szegénysége a „történelmileg” sajátságos élethelyzetének – a városi polgárság, az értelmiség szemszögéb?l nehezen belátható – nehézségeib?l, sajátos normarendszeréb?l és kirekesztettségéb?l ered. Megalázottsága a „várossal” szemben még ma is érezhet?, megtapasztalható tény.

A „paraszt” id?közönként áldozatául esik a rendelkez?, utasító állam önkényének, vagy nagylelk?ségének, és áldozatául eshet a nagybirtokosok monopol helyzetéb?l ered? repressziónak, de „latifundiumok” alól felszabadító újpolitikai elit feleltlenségének is.

Bizalmatlanságuk, idegenségük folyamatos, állandó. Magyarország ebb?l a szempontból még az „unióba” való csatlakozásunk pillanatában is jelent?s „történelmi” hátránnyal küzdött. Ez azóta sem változott. Megjegyzés: Talán id?vel beismerhet? lesz, hogy **végzetes hiba volt szétverni; elavultságukra, meghaladottságukra hivatkozva az ún. „gazdapártokat, agrárpártokat”** (ez sem a közelmúlt politikai n?vuma), amelyek a leginkább, jellegükb?l adódóan képesek voltak meggy?zni, képviselni (rendszer váltást követ?en is) az ún. agrárpiacon besorolódott embereket, a vidéket.

Jelenleg úgy látszódik, hogy az új földreform és földosztás kedvezményezettjei és sértettjei valamiféle sajátos, az el?z? két – korábban már – „megbukott”, „ellehetetlenült” rendszer kritikus elegyébe kerülnek. A feudális és bizalmi viszonyok közé. A „semmib?l” el?t?n?, politikai untermannok, aranykalászos gazdák (*Mészáros L?rincz, Lázár testvérek stb.*, ki-ki tetszése, ízlése szerint válogathat), karrierpolitikusok és térségi, kistérségi nagyvállalkozókon keresztül újraépül a nagybirtokosi rendszer, **amelynek els?dleges célja a profittermelés és haszonszerzés lesz.** Így fokozatosan ellehetetlenítik a kisgazdaságok m?ködését (nyilvánvaló, hogy a nagybirtokosok, nagygazdák nem fognak piaci engedményeket tenni a „kisebbek” felé, vagy gazdasági konglomerátumokat létrehozni), **árait agyonnyomják és a rövidtávú munkavállaló, idénymunkás, bérmunkás, többnyire iskolázatlan réteget hagyják földjeik közelében.** A kis- és magángazdaságokat m?ködtet? vállalkozók elhagyhatják (f?ként a büszke fiatalok), eddigi tevékenységüket, vállalkozásaikat felfüggeszthetik és a valamelyest biztosabb megélhetést ígér? nagyvárosokba költözhetnek. Azaz: vidékre jelenleg is jellemz? függ?ségi viszony, a kiszolgáltatottság tovább mélyülhet.

Szomorú, de szigorú tusvonal húzható a '30-as évekt?l kezd?d?en jogosan fölmerül? és megoldatlanul hagyott problémáktól, a szocialista kényszerpályáján át a '90-es évekt?l a napjainkig tartó „földügy-revízióként, kárpótlásként” induló agrárgazdasági program és helyzet között: **gazdasági válság(ok), munkanélküliség, elszegényedés, eszközhány, t?kehiány, kidolgozatlan és bizonytalan birtokstruktúra, a megfelel? politikai**

akarat, a stabilitás hiánya, a profitelv?ség (ismétl?d? mintázatok). Ne legyenek illúzióink, az aggodalmunk nem alaptalan.

Ésszer?, értékszervez? agrárpolitika, a vidék többirányú integrációjának el?segítése nélkül nem érhet? el átüt? eredmény. A nagyüzemi, nagybirtokosi el?nyökkel kapcsolatban leggyakrabban emlegetett termelékenységre, hozadékra, gazdaságosságra vonatkozó érvek szinte minden szakirodalomban, esettanulmányban (még konkrét gyakorlatban is) megd?lni látszanak. Ugyanakkor jól látható (és a közvélemény is erre hajlik), hogy **a megfelel?en támogatott, megszervezett kisbirtok-struktúrának stabilizáló, munkaer?-megtartó funkciója van** (erre lenne a legnagyobb szüksége az országnak, nem a pedig a megalázó közmunkaprogramra). Ez az alapvet? gazdasági szinten túl politikai-, társadalmi- és ökológiai szinteken is megnyilvánul.

A gazdasági- és reálfolyamatok jelenlegi nagybirtokosi, haszonelv? leegyszer?sített kezelését támogató politikai gondolkodás azonban nem tud mit kezdeni a mez?gazdasággal, az agrárszektormal, mely **valójában nem a piaci versenyszféra terepe**. Sokkal fontosabb annál, hiszen lényegi eleme a föld, amit óvni, védeni kell; nem pedig elherdálni, bevetni, tönkretenni pl. energianövényekkel, s ráadásul **nem csak a profitszerzés, hanem a helyi megélhetés, érték és kultúrateremtés színtere is kell, hogy legyen**.

www.tutiblog.com

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: <https://twitter.com/syracuse73>. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló